

nemes-nyárok fatömege. Erdészeti Kutatások 1959. 1—2. sz.; 9. *Sopp László*: A rezgőnyár (*Populus tremula* L.) fatömeg-, törzsalak-vizsgálatainak eredményei. „Az Erdő” X. évf. 7. sz.; 10. *Sopp László*: A vörösfenyő fatömeg- és törzsalak-vizsgálatainak eredményei. „Az Erdő” XI. évf. 2. sz. Erdészeti Kutatások 1962; 11. *Sopp László*: A cser (*Quercus cerris* L.) magassági szórásmezeje, fatömege és törzsalakjának vizsgálata. „Az Erdő” XI. évf. 6. sz.

Д-р Л. Шонн : РЕЗУЛЬТАТЫ ИССЛЕДОВАНИЙ ЗАПАСА, ФОРМЫ СТВОЛА И ПРОДУКТИВНОСТИ БУКА.

Автор производил исследование продуктивности при помощи подробного учета 2187 стволов. Результаты исследований обращают внимание на то, что в отечественных условиях не можем использовать заграничные таблицы запаса и сортиментные таблицы. Отношения структуры насаждения, выведенные из анализа стволов, также существенным образом отличаются от данных заграничных — даже вообще использованной в Венгрии таблицы ГРЕЙНЕР-а — таблиц запаса.

Dr. Sopp, L.: DIE HOLZMASSE UND SCHAFTFORM DER BUCHE SOWIE EINIGE ERGEBNISSE IHRER ERTRAGSKUNDLICHEN UNTERSUCHUNG.

Durch die Analyse von 2187 Stämmen wurden an der Buche ertragskundliche Untersuchungen unternommen, deren Ergebnisse zeigen, dass den ungarischen Verhältnissen die ausländischen Massen- und Sortenafeln nicht entsprechen. Auch die Verhältnisse des Bestandesaufbaus, die aus den Stammanalysen abgeleitet wurden, weichen wesentlich von den Angaben der ausländischen — bei uns noch allgemein benützten Greinerschen — Ertragstafeln ab.

Újra magyar őzágancs a világrekord!

Már szinte természetesen tartjuk, hogy szarvasbögési idényben kapitális méretű ágancsokban gyönyörködhetünk. Sajnos nem mondhatjuk el ugyanezt őzeinkről, mert ezen a téren bizony még sok a tennivaló. Mégis ez évben olyan eredmények vannak, amelyek azt mutatják, hogy őzállományunk kiváló tulajdonságait kihasználva világviszonylatban is elsőek lehetünk.

A nemzetközi kiállítások országonkénti ranglistáját *F. Nüsslein* professzor állította össze:

1. Lengyelország	1896. évben	196,0 pont
2. Románia	1916. „	182,8 „
3. Svédország	1909. „	177,0 „
4. Svájc	1930. „	174,2 „
5. Magyarország	1913. „	165,9 „
6. Franciaország	— „	158,5 „
7. Jugoszlávia	1909. „	158,3 „
8. Ausztria	1927. „	150,6 „
9. Dánia	1937. „	150,0 „
10. Belgium	1932. „	141,0 „
11. Hollandia	1954. „	137,4 „
12. Luxemburg	1914. „	136,6 „

Világviszonylatban tehát közel sem érjük el azt az eredményt, mint kiváló szarvaságancsainkkal, hanem általában közepesen szerepeltünk. Annál nagyobb öröm ez évi martonvásári rekordágancsunk. Méretei (elejtése után 24 órával):

Súly 913—182,6 = 730,4	73,04
Köbtartalom 450 × 0,3	135,00
Szárhossz 29,7 + 31,5 = 61,2 · 2 = 30,60	15,30
Szín	3,00
Gyöngyözés	4,00
Koszorú	4,00
Terpesztés	4,00
Ágvégek	2,00

Összes pontszám: 240,34

A bak testsúlya — elejtése után cca 14 órával — kizsigerelve: 22,3 kg. A bőrben mért fejhossza: 23,8 cm, nyakhossza: 24,2 cm, törzshossza: 70,3 cm, marmagasság és csípő feletti gerincmagassága: 76,2 és 78,5 cm.

Kora: cca 9 év (a fog kopása, csontozata és küleme alapján). A Szederjei—Meák röntgenes módszerrel a kormeghatározás még nem történt meg. Az agancstő szélessége 3,17 és 3,21 cm, — magassága: 1,35 és 1,37 cm. Koponya hossza: 20,88 cm, szélessége 10,12 cm, kondisobasalisa: 18,6 cm, a test színe feltűnően sárgás szőrzetű. Homlok illat-mirigyei már intenzíven termelték az üzekedés idején megfigyelhető „szagos váladékot” és a homlok szőrzete is nedves, csapzott volt.

Az agancs legfeltűnőbb kiugró méretei: a köbtartalom, súly és koszorú, valamint a szár alsó vastagsága. A koszorú átmérője: 8,1 és 7,6 cm, körméretei: 22,8 és 23,3 cm. A kiváló köbtartalom és súlymérétek egyébként jellemzőek erre a populációra, amint azt az „Óz” c. könyv értékelésében is láthatjuk. Az ország legjobb őzagancs köbtartalmának járásonkénti sorrendje (az első 10) a következő (200 cm³-nél nagyobb köbtartalmú őzagancsok):

Gyulai járás 15, békési 11, sárbogárdi 9, szeghalmi 6, szigetvári 5, székesfehérvári 5, szentlőrinci 4, debreceni 3, váli 2, bodrogszéki 2 db.

A 250 cm³-nél nagyobb őzagancsok sorrendje a következő:

Csákvár, Móri járás, Fejér megye	1928. V. 18.	282 cm ³
Nyírség, Szabolcs megye	1933. VI. 18.	253 cm ³
Debrecen, Hajdú megye	1936. V. 3.	276 cm ³
Lovasberény, Székesfehérvári járás, Fejér megye	1938. V. 16.	292 cm ³

Hasonlóképpen jellemző az őzagancsok súly szerinti megoszlása is.

A 45 dkg-nál súlyosabb agancsok:

Békési járás 7, sárbogárdi 7, gyulai 7, szentlőrinci 4, szigetvári 4, gesztesi 4, debreceni 4, székesfehérvári 3, adonyi 2, sárospataki 2 db.

A legkiválóbb súlyú agancsok a következők:

Szeged	1931.	55 dkg.
Debrecen	1936.	58,2 dkg.
Lovasberény (Székesfehérvári j.)	1938.	58,5 dkg.

Az értékelésekből láthatjuk, hogy a Martonvásár környéki populáció már évtizedek óta kiváló minőségű.

Az adatokat értékelve ismét beigazolódik a táji vadtenyésztés jelentősége. Ahol kiváló tulajdonságú állomány élt régebben vagy van ma, ott helyes gazdálkodással (kedvező ökológiai tényezők kialakításával) ismételten eredményt érhetünk el, annak ellenére, hogy a szomszédos tájakon közepes vagy gyenge minőségű állomány él.

A másik tanulság az, hogy bár bakjaink a harmadik évükben is elérhetik az aranyérmes agancsot, mégis *hagyjuk őket megöregedni 9—10 éves korig* is, mert megfelelő ökológiai viszonyok között ebben az időben is kapitis méreteket érhetnek el, azonkívül pedig kiváló tulajdonságaikat tovább örökíthetik. Ez utóbbi nemcsak kívánatos, hanem *conditio sine qua non*-ját is képezi a korszerű vadtenyésztésnek. Azzal fejezzük be, amivel talán kezdeni kellett volna: ritkaság az — és kizárólag a hivatásos vadászok és az ott dolgozó erdészek érdeme —, hogy egy ilyen kiváló bak elérhette a 9 éves kort.

Országos Trófeabíró Bizottság

IRODALMI SZEMLE

A **bükkfaanyag papír- és cellulózipari** hasznosítására a svájci Attisholzban már a 20-as években megkezdtek a kísérleteket. A kezdeti nehézségek, a sok benőtt fekete göcs okozta nehézségek leküzdése után az 50-es évek közepén kis mennyiségben hozzáfogtak a bükkcellulóz gyártásához. Néhány év múlva a gyár új létesítményei lehetővé tették a faminőséggel szemben támasztott követelmények mérséklését és a termelést fokozni lehetett. Megvásárolták a rakodókon levő, nagyrészt tűzifaanyagot és kiváló fehérségű bükkcellulózt állítottak elő. 1957/58-ban 300 tonna, 1963/1964-ben már 8053 tonna bükkcellulózt termeltek. A bükk cellulózipari hasznosítását rendkívül nehezíti az, hogy fájának nemcsak rosthossza, hanem a rostok és kísérősejtek aránya is a legkisebb a papíriparban felhasznált összes fafaj közül. A lucfenyőé 94%, a bükké mindössze 37%. A bükk térfogatsúlya és tiszta cellulóztartalma azonban valamivel nagyobb, mint a lucfenyő (a legtöbb a nyáráké). Az említett tulajdonságok figyelembevételével kalciumbiszulfitos eljárással és ezt követő fehéritéssel a papírgyártásban elismert, különleges minőségű cellulózt tud a gyár belőle előállítani. A rövid rost következtében azonban a gyártás folyamán többszörös anyagvesztés áll elő, ami a kihazatalt csökkenti. Ehhez járul még a tárolás folyamán a befüledés